

Tematyka XXIV edycji Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy Biblijnej organizowanego przez Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”

Program duszpasterski Kościoła w Polsce w latach 2019-2022 będzie skoncentrowany na problematyce Eucharystii. W związku z tym zakres tematyczny XXIV edycji Ogólnopolskiego Konkursu Wiedzy Biblijnej organizowanego przez Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” będzie obejmował **Księgę Liczb** oraz **1 List do Koryntian**. Lektura tych ksiąg biblijnych będzie pogłębiać w uczestnikach konkursu świadomość i wartość sakramentu Eucharystii oraz budzić pragnienie życia mocą Chleba zstępującego z nieba.

Księga Liczb jest czwartą księgą Pięcioksięgu. W Biblii hebrajskiej przyjmuje ona nazwę „na pustyni” (heb. *bemidbar*) od słowa występującego w jej pierwszym wersecie. Tytuł ten odzwierciedla także jej treść usytuowaną w scenerii pustyni. We współczesnych językach nosi ona nazwę Księga Liczb od tytułu nadanego jej w przekładzie greckim – Septuagincie (gr. *arithmoi*) oraz w przekładach łacińskich (łac. *numeri*). Tytuł ten nawiązuje do dużej ilości liczb w tekście tej księgi. Przyjmując kryterium geograficzne można wyróżnić trzy główne miejsca, w których toczy się akcja Księgi Liczb: Górę Synaj, oazę Kadesz i stepy Moabu. Na podstawie treści Księgi Liczb, która opisuje dwa pokolenia przemierzające drogę po pustyni z Egiptu do Ziemi Obiecanej można podzielić materiał na dwie części. Rozdziały 1-25 opisują pokolenie, które wyruszyło z Egiptu. Pokolenie to wskutek buntów wobec Boga spotyka kara i nie ma możliwości wejścia do ziemi mlekiem i miodem płynącej (Lb 14,20-23). Rozdziały 26-36 opisują nowe pokolenie urodzone na pustyni podczas czterdziestoletniej wędrówki, które charakteryzuje się optymizmem i mocą Boga w walkach z wrogimi ludami (Lb 26,63-65).

Księga Liczb zawiera wiele ważnych tematów teologicznych. Przedstawiając naród wybrany kroczący na pustyni ku Ziemi Obietnic podkreśla rolę Boga jako Opiekuna i Przewodnika. Nie jest On związany z jakimś konkretnym miejscem bądź rzeczą, lecz towarzyszy swemu ludowi w codziennej wędrówce. Symbolem Jego obecności jest chmura, która nieustannie okrywa święty przybytek. W dzień przyjmuje ona kształt obłoku a w nocy kształt ognia (Lb 9,15-16). Obecność Boga pośród swego ludu związana zostaje mocno z arką przymierza, która zapewnia Izraelowi moc i zwycięstwo nad wrogami (Lb 10,35-36). Bóg przekazuje za pośrednictwem Mojżesza słowa błogosławieństwa kapłańskiego, które ma wspierać Izraelitów w ich trudnej wędrówce po pustyni (Lb 6,22-27). Bóg przebywa pośród swego ludu na pustyni i obiecuje swą nieustanną asystencję w Ziemi Obiecanej (Lb 35,34).

Szczególnym wyrazem Bożej opieki nad zgłodniałym ludem na pustyni jest pokarm w postaci manny zsyłany Izraelitom na każdy dzień. Manna, którą Mojżesz daje Izraelitom w wędrówce do Ziemi Obietnic, staje się figurą prawdziwego Chleba z nieba (J 6,31nn). Ci, którzy jedli mannę na pustyni, poumierali, natomiast ci, którzy spożywają Chleb zstępujący z nieba, mają życie wieczne (J 6,58). Woda, która wypływa ze skały, aby ukoić spragniony tłum (Lb 20,11) staje się figurą wody żywej symbolizującej Ducha Świętego (J 7,37-39). Manna nie mogła być magazynowana i przechowywana przez lud. Konieczność nieustannego zawierzenia Bożej Opatrzności oraz monotonia w spożywanym pokarmie powodowała napięcie i niezadowolenie wśród ludu (Lb 11,4-9). Bunt wobec Boga i Jego przedstawicieli Mojżesza i Aarona wielokrotnie prezentowany jest na kartach Księgi Liczb. Motyw ten podkreśla z jednej strony wolność człowieka, który może sprzeciwić się Bogu, z drugiej zaś podkreśla miłosierdzie Boga, który cierpliwie czeka na realizację swej woli okazując miłosierdzie (Lb 14,18-20).

Księga Liczb akcentuje karę klęski w walce z Amalekitami i Kananejczykami (Lb 14,39-45), która jest wynikiem zlekceważenia Bożej nauki (Lb 14,25nn). Autor opisuje też epizod z jadowitymi węzami, które powodują śmierć buntujących się Izraelitów aż do czasu, gdy Mojżesz na polecenie Pana sporządza węża miedzianego (Lb 21,4-9). Karą dla grzesznego ludu jest śmierć na pustyni i zakaz wejścia do Ziemi Obiecanej, jednak Bóg pozostaje wierny swej obietnicy dla przyszłego pokolenia. Bóg prowadzący lud po pustyni mimo prowokacji i szemrania Izraelitów nie odstępował od przymierza i od swoich obietnic (Lb 23,19).

Na kartach Księgi Liczb możemy spotkać postać Mojżesza, który komunikuje się z Bogiem i przewodzi Izraelitom w wędrówce po pustyni, jednak nie jest on wolny od wewnętrznego napięcia i zwątpienia. Wskutek szemrania ludu Mojżesz zaczyna wątpić w swoją misję i pragnie umrzeć (Lb 11,14-15). Jego zmaganie jest wielkie, że zaczyna nawet po ludzku wątpić w moc Boga (Lb 11,21-22). Jego złość wobec Izraelitów i zwątpienie wobec Boga jest tak duże, że sobie przypisuje cud wypłynięcia wody ze skały (Lb 20,10). Ten brak wiary i brak pokory Bóg karze przez fakt, że Mojżesz wraz z Aaronem nie będzie mógł wejść do ziemi mlekiem i miodem płynącej (Lb 10,12). Mimo zwątpienia i słabości Mojżesz jawi się w Księdze Liczb jako przywódca ludu organizujący życie we wspólnocie, przekazujący wolę Boga i przygotowujący wejście do ziemi Kanaan. W wielu tekstach tej księgi podkreślana jest jego świętość, pokora, mądrość i ufność wobec Boga. Poprzez swoje zwątpienia i słabości staje się on bliższy każdemu człowiekowi, który przeżywa wewnętrzny dramat i zmaganie w realizacji świętości, do której wzywa Bóg. W Księdze Liczb mimo słabości i grzechu ludu Bóg wzywa

Izraelitów do świętości (Lb 15 38-40). Każdy grzech popełniony przeciw bliźniemu jest skierowany przeciw Bogu i powinien być jak najszybciej usunięty przez złożenie ofiary przebłagalnej (Lb 5,5).

1 List do Koryntian został napisany przez Pawła w 56-57 r. podczas jego pobytu w Efezie. Adresatem tego listu jest wspólnota w Koryncie, którą Apostoł Narodów kilka lat wcześniej osobiście nawiedził podczas swej drugiej podróży misyjnej (ok. 50-52 r.). Na podstawie Dz 18,1-18 dowiadujemy się, że podczas swojego wcześniejszego pobytu w Koryncie Paweł zamieszkiwał u małżeństwa Pryscylli i Akwili podejmując pracę przy wyrobieniu namiotów. Z 1 Kor 12,2 możemy wnioskować, że większość wierzących we wspólnocie koryntkich chrześcijan miała pogańskie pochodzenie. Korynt był nazywany „miastem nad dwoma morzami”, które wykorzystywało dwa porty – Lechaion nad Zatoką Koryntką oraz Kenchry nad Zatoką Saronką. Miasto zawdzięczało swój dynamiczny rozwój dzięki świetnemu położeniu na szlaku handlowym oraz dzięki organizowanym igrzyskom. W starożytnym świecie Korynt uchodził także za miasto rozpusty. Szczególnym kultem obdarzano tu boginię Afrodytę, której kapłanki oddawały się sakralnej prostytucji. W społeczności Koryntu dochodziło do wielu nadużyć w dziedzinie seksualnej. W takim kontekście swą pracę ewangelizacyjną prowadzi Apostoł Narodów. W 1 Liście do Koryntian wiele miejsca poświęca piętnowaniu nadużyć w dziedzinie seksualnej (kazirodstwo, cudzołóstwo i rozpusta). Paweł kładzie w swym nauczaniu mocny nacisk na uświadomienie Koryntianom godności ich ciała: „Czyż nie wiecie, że ciało wasze jest świątynią Ducha Świętego, który w was jest, a którego macie od Boga, i że już nie należycie do samych siebie? Za wielką bowiem cenę zostaliście nabyci. Chwalcie więc Boga w waszym ciele!” (1 Kor 6,19-20). Apostoł Narodów w sposób pozytywny naucza wspólnotę w Koryncie o wartości małżeństwa i życia w celibacie. Zachęca Koryntian do życia w mocy Ducha Świętego, który wyzwala ze zniewoleń grzechu i wprowadza do życia w łasce. Paweł w sposób szczególny podkreśla znaczenie Eucharystii w życiu wspólnoty. W 1 Liście do Koryntian występuje najstarszy opis ustanowienia Eucharystii (1 Kor 11,23-26). Apostoł Narodów wyznaje wiarę w obecność Pana w Eucharystii. Głęboko wierzy, że sprawowanie Eucharystii nie jest tylko nawiązaniem do historycznego wydarzenia, które miało miejsce w Wieczerniku, lecz jest uobecnieniem jedynej i najświętszej ofiary Chrystusa. Obecny w Eucharystii Pan – pod postacią Ciała i Krwi – jest równocześnie tym, który przyjdzie w czasie swojej paruzji. Pawłowa formuła ustanowienia Eucharystii zawiera pięć istotnych elementów: 1. Wzmianka o „wydaniu”; 2. Nakaz anamnezy przy obydwu czynnościach; 3. Konkretyzacja wydania „za was”; 4. Słowa interpretacyjne przy picciu kielicha

zawierające wyrażenie „we krwi mojej”; 5. Podkreślenie „przymierza”, które należy do istoty i skutku Eucharystii jako „nowe przymierze”. Paweł odnosi do Eucharystii sformułowanie „Wieczera Pańska” (1 Kor 11,20) ukazując jej wartość dla wspólnoty korynckiej przeżywającej wewnętrzne konflikty i kryzysy. Eucharystia nie jest tylko zwykłą pamiątką męki, śmierci i zmartwychwstania Chrystusa, ale zbawczym urzeczywistnieniem Paschy, która się dokonuje podczas celebracji. Paweł piętnuje nadużycia, których dokonywano podczas celebracji Eucharystii w Koryncie. Apostoł Narodów ostrzega wspólnotę w Koryncie przed niegodnym spożywaniem chleba i wina, które podczas Eucharystii stają się Ciałem i Krwią Chrystusa: „Dlatego też kto spożywa chleb lub pije kielich Pański niegodnie, winny będzie Ciała i Krwi Pańskiej” (1 Kor 11,27). Paweł pisze o Eucharystii w kontekście nauki o charyzmatkach, w którym umieszcza piękny hymn o miłości (1 Kor 13,1-13). Chce w ten sposób nas pouczyć, że o Eucharystii należy mówić zawsze w kontekście miłości (gr. *agape*).

Ks. prof. dr. hab. Mirosław Wróbel

